

ЕЖЕГОДНАТА СТУДЕНТСКА КОНФЕРЕНЦИЯ В ГР. КОПРИВЩИЦА – МЯСТО ЗА АВТЕНТИЧНО МИСЛЕНЕ, ЕКСПЕРИМЕНТИ- РАНЕ С ИДЕИ И КУЛТУРА НА ДИАЛОГА¹

Василен Василев

Един от въпросите, който постоянно занимава изкушенията от историята на философията е именно въпросът за традицията. Тя е неотменна част от формирането на всяко мислене дори там, където бива радикално отхвърляна. Следователно какви са условията за възможност на една традиция? Какво гарантира нейната устойчивост във времето? Кое в нея я прави смислена?

Повод за тези размишления е една ежегодна студентска конференция, провеждана от самото си начало в гр. Копливщица. Нейни инициатори са проф. дфн Георги Каприев и доц. дсн Антоанета Дончева. Вече за пети път тяхната инициатива да срещнат студенти от различни специалности и да ги въведат в една продуктивна дискусийна ситуация е факт. Пет пъти е добър старт за полагането на традиция – това е индикация за желание и за личностно усилие една практика да не остане еднократна във времето и да бъде забравена. Ако дадено събитие е оставило такъв отпечатък, че да се появи необходимостта да бъде повтаряно ежегодно, то неговото случване отново и отново вече носи белега на онова, което наричаме традиция. Нещо в това събитие се е случило, което си заслужава да се предава

¹ Настоящият текст е съкратена версия на първоначално публикувания в портал *Култура* от 28.06.2023 под заглавие „Воля за знание“, <https://kultura.bg/web/воля-за-знание/>. Текстът се публикува с позволението на редакцията на портал *Култура*.

и по-нататък във времето при други обстоятелства и на други хора. Разбира се, пандемичната ситуация е фактор и за непровеждането на гореспоменатата конференция. Но волята за знание, както се изразява Мишел Фуко, стояща в основата на традиционното (защото какво се предава, ако не някакво знание), не може да се спре пред подобни обстоятелства.

И ето някак си веднага след утихването на пандемията в началото на месец юни през настоящата 2023-та година се случи и петото издание на тази конференция. Кой взе участие? Освен студентите по философия, предимно от втори, трети и четвърти курс, присъстваха и бакалаври от спец. „Българска филология“, магистри от спец. „Културология“ и спец. „Информатика“, както докторанти от Философски факултет и Факултета по славянски филологии също към Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Присъстваше и гост-докторант от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Темата на конференцията беше „Представа и илюзия“.

Пъстротата на тази конференция всъщност дойде от множеството различни гледни точки и присъстваше дори в различните ъгли, от които можеше да се подходи към една тема. Тук няма как да бъдат обобщени всичките общо 25 доклада, но ще се опитам очертая някои от основните акценти.

Изглежда, че в контекста на основната тема, сериозно беше дискутиран проблемът за изкуствения интелект. Някои от докладчиците питаха как изобщо човешкото въображение, свързано с изграждането на устойчива идентичност, може да съществува в изкуствено генериран свят от

образи, циркулиращи по каналите на всички медии, в които сме „логнати“, и как би било възможно съществуването на изкуството на утрешния ден в епохата, в която художникът бива изместен от *Midjourney*? Други пък даваха предложения различни форми на справяне със съвременната криза на човешкото – напр. т.нар. „автофикция“. Поставяха се и въпроси свързани с идеологията и нейната роля като репрезентативна система в изграждането на възприемаемата реалност, както с оглед на настоящето, така и с оглед на начините, по които ние четем и възприемаме отминали епохи (напр. средновековието, ранната модерност), както и авторите от миналото (Вийон, Хюм, Паскал, Киркегор, Карел Косик и др.).

Изобщо показва се, че погледът към настоящето и търсенето на решения в контекста на актуалните проблеми не минават без поглед назад. Интерпретативното връщане към миналото обаче не бива да се мисли като бягство от проблемите на съвременното, преповтарящо и следващо догматично вече наличните изследователски клишета. Неговата работа, и това много ясно се показва, е да разбие, по философски казано, с чук в ръка установените интерпретативни клишета и идеологеми и да открие в миналото нов смисъл, който да ни помогне със справянето с актуалните проблеми на съвременния свят. Разбира се, две много важни линии на мислене също неотменно присъстваха – социално-политическата (напр. бе засегнат проблемът за интеграцията на затворници и затрудненията, които те срещат извън затвора заради ромския си произход), както и тази, която мисли проблемите на настоящето с оглед на бъдещето (в това число се засегна и темата за бъдещето на философията).

Какво показва вече изминалата пета студентска конференция в Копривщица? Преди всичко тя е ясен индикатор за необходимостта от това студентите да имат свободно от идеологеми пространство, където могат да говорят и дискутират в академичен контекст теми и проблеми, които ги вълнуват. Конференцията в Копривщица се оказва освен място на непрекъснат диалог както в дискусиите след докладите, така и в почивките между тях, също и пространство на интердисциплинарността. С това се открива и възможността за студентите освен да мислят, също и да измислят, тоест противопоставяйки си тези, аргументи, подходи, всъщност да експериментират и творят заедно. И, разбира се, онова, което те творят заедно са решения на проблеми, отговори на въпроси, нови понятия, като най-важното е, че всеки един от тях има личен принос за откритата врата пред мисленето на другия. Преди всичко общността, която се изгражда по време на тази конференция, култивира приятелство, а то, знаем още от Сократ, е условие за възможност за автентично мислене. В основата обаче на всяко мислене, на всяко приятелство и всяка традиция стои желание и именно това желание задвижва вече пет пъти, а догодина ще задвижи и за шести път студентската конференция в гр. Копривщица.